

Přírodopisné motivy na českých komunálních vlajkách a praporech

III. – Ptáci

Již v úvodu seriálu jsme uvedli, že znázorňování dravých ptáků na korouhvích a praporech patřilo od starověku k nejobvyklejším a nejčastějším motivům a symbolům. V následujících staletích tato tradice přetrvávala a ovlivňovala především tvorbu královských, knížecích a šlechtických symbolů a posléze i městských znaků a praporců. Na listy vlajek a praporů se obdobně jako motivy savců dostala vyobrazení dravých ptáků v převážné míře na základě přebírání obecných figur ze znaků bývalých šlechtických majitelů vesnic, městeček a měst. V posledních desetiletích však v návaznosti na pojmenování lokalit pronikají do komunální symboliky stále častěji i další ptačí figury, včetně domácího ptactva, čímž vznikají nové zajímavé mluvící znaky a vlajky. Objevují se dokonce vlajky s figurami, které připomínají místní výskyt chráněných druhů ptactva. Následující rozdělení do podkapitol bylo použito pro lepší orientaci čtenářů, ale v heraldické terminologii se takto nepoužívá.

Orel a orlice

Na našich komunálních vlajkách je orlů v porovnání s orlicemi mnohem méně, pouhých 12 (jak jsme již uvedli v první části seriálu, heraldický orel má dvě hlavy, orlice má podle české heraldické terminologie hlavu jednu). Je to zřejmě dáno i emocionální neoblíbeností bývalých císařských a vůbec rakousko-uherských symbolů, mezi něž černý dvouhlavý orel jednoznačně patřil. Autoři novodobých obecních vlajek spolu s laickými zastupitelstvy a starosty jen výjimečně berou tuto klasičtější obecnou figuru na milost. Je příznačné, že se vlajky s orlem u nás začaly udělovat až od r. 1999 a jen na polovinu z nich je orel černý, který bezprostředně navozuje dojem staré monarchistické symboliky. Odvahu převzít alespoň půl černého orla do obecní vlajky z historického znaku na základě listiny císaře Ferdinanda I. z r. 1549 měla obec Velké Němčice v okrese Břeclav v r. 2007, nebo obec Předměřice v okrese mladoboleslavském, která tak v r. 2003 vyjádřila svou dlouhodobou příslušnost k brandýškému císařskému panství v letech 1547–1850. Celého černého orla mají jen Bílovice v okrese Uher-

ské Hradiště (obr. 1) a obec Časy v pardubickém okrese, ovšem v obou případech byl orel na hrudi alespoň doplněn lipovým trojlístkem nebo zvončkem. Někdy autoři návrhů tuto kupodivu dodnes přežívající pseudoprotimonarchistickou nesnáz obcházejí docela originálním způsobem. Obec Drahelčice v okrese Praha – západ patřila od středověku pražské univerzitě, která v 18. stol. používala na pečeti teologické a filozofické fakulty císařského orla, doplněného kotvou. Navíc posledním vlastníkem obce byl císař František Josef I., a tak užití figury černého orla by bylo zcela logické a legitimní. Autor návrhu symbolů obce S. Kasík sice základní figuru orla zachoval, ale změnil jeho barvu na červenou a položil ho na žlutý list vlajky, čímž prostřednictvím městských barev vyjádřil souvislost obce s Prahou (obr. 2).

Naopak k vůbec nejužšímu ptačím obecným figurám na českých komunálních vlajkách patří orlice. Na vlajkových listech našich obcí, městysů a měst jich nacházíme celkem 118. Samozřejmě jsou vykreslovány v heraldicky stylizované podobě, bývají jak celé, tak polcené po svislé ose figury. Poměrně časté jsou právě tyto

půle orlic – je jich celkem 43, tedy více než třetina (obr. 3 a 5). Při vodorovném dělení figury mluvíme o polovině orlice. Zřetelnou polovinu orlice nese jen vlajka Petrohradu z lounského okresu, ale v dalších 18 případech byla na listu vlajky použita tzv. vyrůstající orlice, která je vlastně též polovinou orlice, ale její dolní část překrývá barevný pruh nebo pole (viz obr. 4). Orlice i jejich části bývají v nejrůznějších barvách, zřetelně však převažují černé, jichž je 62. Tato skutečnost je dána jejich přejímáním a odvozováním od orlice svatováclavské, která se přirozeně objevuje na vlajkách měst a obcí českých, jejichž vznik je doložen v nejstarším přemyslovském období. Mezi zmíněný počet černých orlic patří také orlice slezské s perisoniem čili pružinou na prsou (viz obr. 7 v první části seriálu, Živa 2001, 1: 50–52), jež se pochopitelně vyskytují na vlajkách lokalit ve Slezsku. Na některých dalších vlajkách z oblasti Těšínska jsou orlice žluté (obr. 5), případně jejich půle, v současné době jich máme celkem 11. Klasických slezských černých orlic s perisoniem je 13, černých svatováclavských s červenými plaménky 14, vidíme ji např. na jednoduché a výrazné vlajce obce Vráž v okrese Písek (obr. 6), kterou navrhl autor článku a nakreslil J. Šebek. Ke klasickým „plaménkovým“ orlicím je třeba připočítat nejméně dalších 10 černých orlic ztvárněných různým způsobem, které můžeme považovat za starší „bezplaménkové“ typy orlic svatováclavských. Poměrně značný počet je bílo-červeně polcených, což způsobilo přebírání kolovratské orlice na vlajku obcemi, kdy si patřícími tomuto panskému rodu. Počátkem 17. stol. bylo např. městečko Jesenice v rakovnickém okrese povýšeno na město a na přímluvu Jaroslava z Kolovrat dostalo od Rudolfa II. znak s polcenou orlicí, kterou pak od r. 2009 nese i městská vlajka (obr. 7).

Jedinou odlišně a poměrně realisticky vykreslenou orlicí má vlajka obce Kyselka v karlovarském okrese podle návrhu L. Zemana. Černou, k žerdi se ohlížející rozkřídlenou orlicí s červenou zbrojí položil do horní části vlajkového listu. Je to vlastně reklamní známka obchodníka s karlovarskou minerální vodou Heinricha Mattoniho, který si v r. 1867 pronajal pramen i prodej kyselkové kyselky, v r. 1873 pak celé panství zakoupil a zvelebil. Jde o jeden

- 1 Vlajka obce Bílovice, okres Uherské Hradiště, udělená v r. 2003, patří mezi ojedinělé příklady použití černého orla.
- 2 Vlajka Drahelčic v okrese Praha – západ, udělená v r. 2005, jejímž základem jsou pražské městské barvy.
- 3 Dvě půlorlice na vlajce udělené v r. 1995 obci Polkovice, okres Přerov

z mála průníků firemního loga do obecní symboliky.

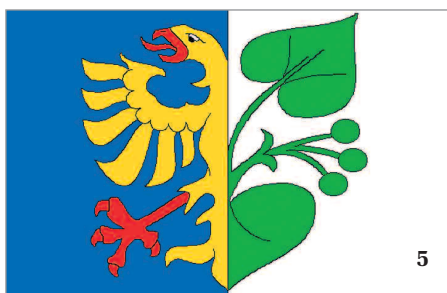
Poměrně neobvyklou kompozici dvou převrácených černých orlic můžeme od r. 2000 sledovat na vlajce Chrastu (obr. 8), neboť je čistým přepisem městského znaku. Příslušné okresní město obce, Chrudim, má na vlajce jen jednu obdobnou orlici utvořenou též podle barev městského znaku, jímž byl od středověku stříbrný štít s černou orlicí a červenou zbrojí.

Dravci

Na vlajkách se objevují i další draví ptáci, které autoři pro odlišení od heraldických orlic a orlů vykreslují často realisticky. V převážné většině vyjadřují jméno města nebo obce, jde tu zřetelně o vlajky mluvící. K nejznámějším patří vlajka Sokolova s hnědým sedícím sokolem stěhovavým (*Falco peregrinus*) z městského znaku, realisticky jsou provedeni sokoli na vlajkách Sokolče v okrese Nymburk a Břežan II v okrese Kolín. Vlajek se sokolem máme celkem pět. Na 6 vlajkách najdeme jestřába lesního (*Accipiter gentilis*), na vlajkovém listu obce Jestřebí v okrese Šumperk a obce Jestřábí ve zlínském okrese jsou zobrazení hnědí jestřábi, kteří poměrně odpovídají skutečnosti, ostatní jestřábi jsou v heraldickém pojetí žlutí nebo bílí. Káně lesní (*Buteo buteo*) má obec Kanice v okrese Brno – venkov a Kanina v okrese Mělník. Pouze jedna vlajka nese krahujce obecného (*Accipiter nisus*) na červeném poli, a to města Dolní Kounice v okrese Brno – venkov.

Labuť

Tito ptáci se na komunálních vlajkách vyskytují poměrně často, celkem jich můžeme nalézt 22. Zásahu nese především panský rod Švambersků, jejichž mluvící obecnou figuru – bílou labuť (z německého der Schwan) – převzalo několik obcí v západních a jihozápadních Čechách. Jen v tachovském okrese to byl Bor u Tachova, Černošín (obr. 9), Horní Kozolupy a Staré Sedlo, zatímco obec Kokašice má na své vlajce kromě dvou labutí navíc ještě kohouta. Obdobně pronikly švamberské labuť i na vlajky obcí Krsy, Křelovice a Pláně v okrese Plzeň – sever.

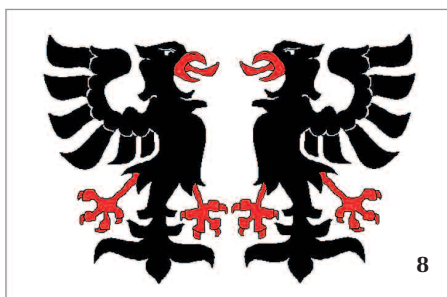
Čáp

V našich krajích bychom těchto tažných ptáků vzhledem k jejich oblíbenosti očekávali na obecních vlajkách mnohem více, ale čapích vlajek máme celkem jen 14. Jde vesměs o čápy bílé (*Ciconia ciconia*), pouze obec Rudná pod Pradědem v okrese Bruntál má od r. 1997 na žlutém listu čápa černého (*C. nigra*). Při vexilologickém a heraldickém popisu figur znázorňovaných čápů dochází občas k potížím, protože někteří návrháři kreslí čápy jen bílé bez černých konců křídel, takže je třeba rozlišovat čisté bílé čápy od čápů s černým křídlem. Kdyby se autoři drželi jejich skutečné podoby, stačilo by při popisu jen přírodovědecké označení čáp bílý. Zobáky a nohy těchto ptáků, tedy heraldicky zbroj, bývají buď červené, nebo žluté. Několik obcí má mluvící vlajky, jako např. Tučapy v okrese táborském, Bocanovice v okrese Frýdek-Místek, Počepice v příbramském okrese nebo Výčapy v okrese Třebíč (obr. 10).

Domácí ptactvo

Domácí druhy ptáků se na vlajky obcí i některých měst dostaly nejrůznějšími způsoby, nejčastěji přenesením z pečeti, někdy dosti neobvykle jako mluvící symbol. Tak např. obec Pržno v okrese Frýdek-Místek má od r. 1996 jednoduchou modrou vlajku se žlutým kohoutem, který jako symbol ohně připomíná vznik obce „vypražením“ čili vypálením původních lesů. Naopak obec Dobrá Voda u Hořic má na vlajce modrého kohouta s červenou zbrojí ze zcela jiných důvodů. Rod Králů z Dobré Vody ve středověku vesnici vlastnil, a proto autoři symbolů obce P. R. Pokorný a M. Z. Čech použili jejich rodový znak – kohouta v pozměněné modré barvě. Vlajek s kohouty (obr. 11) je v této skupině vůbec nejvíce, celkem 36.

Husy se dostaly na 14 vlajek, kachny jsou jen tři, stejným počtem jsou zastoupeny také pávi. Holubice a holuby opět nelze heraldicky rozlišit, a tak je vždy rozhodující jejich slovní pojmenování. Na vlajkových listech máme celkem 12 holubů či holubic, v nejrůznějších polohách, většinou letící a bílé, pouze obec Rajhradice z okresu Brno – venkov má kupodivu holubici modrou se žlutou ratolestí v zobáku.

4 Vyrůstající orlice na vlajce obce Čep, okres Jindřichův Hradec, udělená v r. 2004

5 Půl těšinské orlice na vlajce města Karviná, udělená v r. 1993

6 Svatováclavská plamenná orlice na vlajce obce Vráž, okres Písek, udělená v r. 1997

7 Kolovratská polcená orlice na vlajce obce Jesenice, okres Rakovník, udělená v r. 2009

8 Vlajka obce Chrast z chrudimského okresu, udělená v r. 2000

9 Švamberská labuť na vlajce obce Černošín, okres Tachov, udělená v r. 2005

10 Vlajka obce Výčapy, okres Třebíč, udělená v r. 2000

11 Vlajka obce Kostěnice, okres Pardubice, udělená v r. 2002

12 Puštík obecný (*Strix aluco*) na vlajce obce Sedlec v okrese Praha – východ, udělená v r. 2005

13 Tetřev obecný (*Tetrix tetrix*) na vlajce obce Přívrat, okres Ústí nad Orlicí, udělená v r. 2001

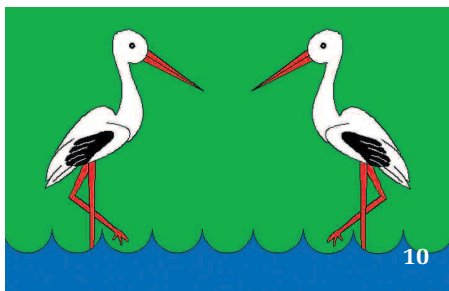
14 Bílá volavka se žlutou zbrojí na vlajce obce Branišovice, okres Znojmo, udělená v r. 2001

15 Ledňáček říční (*Alcedo atthis*) s rybou na vlajce obce Horní Řásnice z libereckého okresu, udělená v r. 2003

Lesní ptactvo

K našim největším ptákům patří chráněný výr velký (*Bubo bubo*). Od r. 2004 se objevuje pouze na vlajce obce Němčovice v rokycanském okrese. Dostal se tam díky S. Kasíkovi, který výra sedícího na dubovém pařezu využil jako symbolu místního přírodního parku Horní Berounka. Ještě zajímavějším způsobem vznikla v r. 2005 vlajka obce Sedlce v okrese Praha – východ, kde její autor M. J. V. Pavlů umístil do středu listu sovu s červenou zbrojí sedící na větvi (obr. 12). Šlo o puštika obecného (*Strix aluco*), který se kdysi v okolních lesích natolik hojně vyskytoval, že obyvatelé sousedních vesnic nazývali Sedlec posměšně Kulichovem. Se zobrazením sovy máme v současné době celkem čtyři vlajky. Nezvýklá je vlajka údolní obce Přívrat v okrese Ústí nad Orlicí (obr. 13), ve které

její autor Z. Velebný použil realistické zobrazení tetřívka obecného (*Tetryl tatrix*). Mnohem větší tetřev hlušec (*Tetrao urogallus*) se však jako obecní symbol doposud nikde neobjevil.

Vodní ptactvo

Kromě tradičních silně frekventovaných heraldických figur labutí a čápů pronikly na vlajkové listy i jiní vodní ptáci, např. volavky. U dvou vesnic, Branišovice v okrese Znojmo (obr. 14) a Třemešná v okrese Bruntál, jsou vykresleny heraldicky jako bílé se žlutou zbrojí. [Pozn.: Na našem území se běžně vyskytuje volavka popelavá – *Ardea cinerea*, vzácněji i volavka bílá – *Egretta alba*.] Naopak ledňáček říční (*Alcedo atthis*) bývá na vlajkových listech vyveden v reálných barvách. Nalézáme ho na vlajkách obce Dnešice v okrese Plzeň – jih, obce Horní Rásnice v okrese libereckém (obr. 15) a na vlajce Hýskova v okrese Beroun. Pouze na vlajce obce Točnick z r. 2002, ležící pod stejnojmenným hradem českých králů v berounském okrese, byl žlutý ledňáček zobrazen v podobě heraldického osobního odznaku Václava IV., kterým byl věník čili závoj svázaný dole do uzlu, na němž uvnitř kruhu sedí ledňáček. Obec Skorkov v okrese mladoboleslavském má od r. 2001 mluvící symbol skorce vodního (*Cinclus cinclus*).

Krkavcovití

Od středověku měli heraldici tyto černé ptáky v oblibě, a proto je často nacházíme na komunálních znacích a vlajkách, opticky se ale nedají rozlišit. Jejich druh tedy vždy určuje slovní popis (blason). Nejvíce je havranů, celkem 10, vran máme pět a krkavec, přestože patří z přírodovědného hlediska k nejzajímavějším, je pouze jeden.

Vzhůru letící krkavec velký (*Corvus corax*) byl použit v r. 2008 na vlajce obce Chotíkova v okrese Plzeň – sever, kde připomíná Krkavčkův rybník nacházející se na katastru obce. Havran polní (*C. frugilegus*) na vlajce obce Víška v okrese Havlíčkův Brod od Z. Velebného z r. 2006 pochází ze znaku nejstaršího doloženého majitele obce Mikuláše Olkmára z Holohlav. Lipový list s plodenstvím, který

havran nese v zobáku, měl tu kromě místních vzrostlých lip zdůraznit český charakter obce. Havran na vlajce Horního Města v okrese Bruntál (obr. 16) byl převzat z původního městského znaku souvisejícího s erbem Ederů ze Štiavnice, kteří město drželi v 16. stol. Zde ovšem může být havran zároveň i připomínkou příslušnosti města k rabštejskému panství (podle německého *der Rabe* – havran).

Vránu obecnou (*C. corone*) jako mluvící obecnou figuru na vlajce použily hned čtyři obce – Vranová Lhota v okrese Svitavy, Vraňany v okrese Mělník, Vranov v benešovském okrese a Vranová v okrese Blansko. Černou vránu s červenou zbrojí mají Roztoky u Křivokláta na jednoduché bílé vlajce navržené v r. 1992 předním heraldikem J. Loudou na základě historického erbu křivoklátského purkrabího Jíry z Roztok. Tento dvořan Karla IV. byl i stavebníkem nedalekého hradu Krakovce, kde v r. 1414 před svým odchodem do Kostnice pobýval Jan Hus. Výraznou a realisticky vykreslenou kavku obecnou (*C. monedula*) nese vlajka obce Sazomín v okrese Žďár nad Sázavou (viz obr. 11 na str. 52 v první části seriálu).

Mezi krkavcovité ptáky, ale jinak zbarvené, patří i ořešník kropenatý (*Nucifraga caryocatactes*) na vlajce obce Paseky v píseckém okrese (viz obr. 10 v úvodu seriálu) od J. Nováka z r. 2008.

Ostatní ptactvo

Další, spíše malí a drobní ptáci se na vlajkových listech příliš často nevyskytují. Skřivany polní (*Alauda arvensis*) máme jen čtyři. Jeden z nich, a to na vlajce obce Přišimasy v okrese kolínském, je vybarvený přirozeně, tedy hnědý. Má představovat původní středověkou součást obce, osadu Skřivany, pojmenovanou zřejmě podle bohatého výskytu těchto zpěvných ptáků. Ostatní skřivani na vlajkách obcí Libchavy, okres Ústí nad Orlicí, Malé Hradisko v okrese Prostějov (obr. 17) a obce Pozdřechova ve vsetínském okrese jsou vždy žlutí a znázorněni v letu.

Kos černý (*Turdus merula*) se dostal na tři vlajky, od r. 2003 je jeden z nich symbolem obce Kosice v okrese Hradec Králové, další jsou na vlajkách obcí Stranný

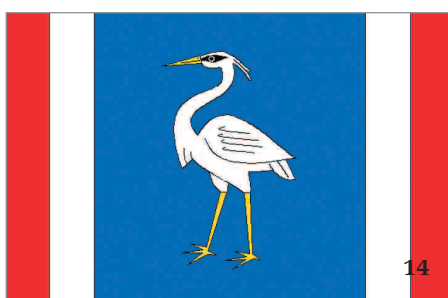

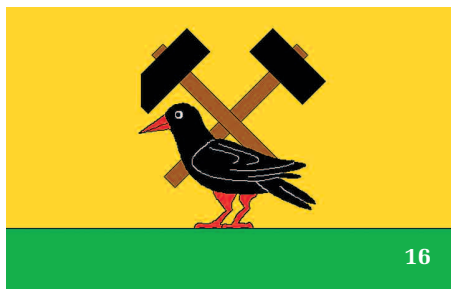
v benešovském okrese a Hartvíkovice v okrese Třebíč.

Poměrně realistické zpodobnění čejky chocholaté (*Vanellus vanellus*) nesou vlajky dvou obcí se stejným názvem Čejkovice. V okrese Hodonín jde o vzlétající čejku, zatímco na vlajce obce ve znojemském okrese vyrůstá rozkřídlená čejka z modrého pruhu představujícího vodní hladinu. U křídla ji doplňují stonky fenýklu, který se pěstuje v okolí obce. Malá obec Chlístov v okrese Klatovy má od letošního roku spíše heraldickou bílou čejku s červenou zbrojí, převzatou z původního erbu místních vládků.

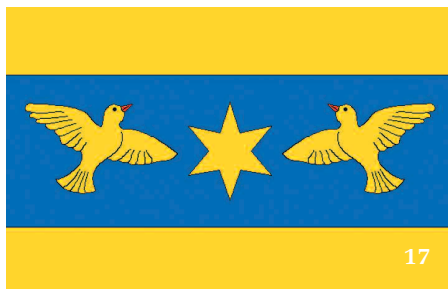
Vlaštovky byly na vlajkových listech použity jen dvakrát. Zatímco opavská městská část Vlaštovičky by jen těžko mohla mít jiný než mluvící symbol, tak vlaštovka obce Libavské Údolí v okrese Sokolov má vlastní svébytnou historii. Původně tu totiž byla obec Kagerava, na jejímž katastru v 19. stol. vznikla osada Libavské Údolí spolu s textilními továrnami. Nejznámější a největší z nich byla firma Noe Stross a ta své zboží označovala firemní známkou – letící vlaštovkou se zeleným jetelovým čtyřlístkem v zobáku. S. Kasík ji pak napaditě využil v r. 2004 k doplnění znaku a vlajky dnešní obce Libavské Údolí (obr. 18).

Další vlajky s drobným ptactvem jsou zastoupeny vždy jen jediným exemplářem. Realitě odpovídá vyobrazení drozda na vlajce Drozdova v okrese Šumperk, kterou navrhl v r. 2003 M. J. V. Pavlů, stejně tak nepřekvapí vlajka obce Sýkořice v okrese Rakovník (obr. 19) od J. Tejkala z r. 2010, kde dvě odvrácené sýkory koňadry (*Parus major*) sedí hřbetem k sobě na lipových listech rašících z vykořeněného zeleného pařezu. Bílá hrdlička s červenou zbrojí, černým obojkem a se zelenou ratolestí v zobáku se na vlajku Náměště nad Oslavou v okrese Třebíč dostala v r. 2000 z městského znaku. Náměšť znak zároveň s povýšením na město získala od císaře a krále Ferdinanda II. podle vrchnostenského erbu Jana Baptisty hraběte z Werdenberku již v r. 1632. Jiná mluvící vlajka Stehelčevse v kladenském okrese z r. 2007 nese krásně vybarveného letícího stehlíka obecného (*Carduelis carduelis*).

16

17

18

Exotické druhy

Na našich komunálních vlajkách se objevili dokoce i exotičtí ptáci – pelikán a papoušek. Zpodobnění pelikána příliš nepřekvapuje, jde totiž o klasickou figuru užívanou od antiky jako symbol rodičovské lásky. Vždy šlo o stříbrného nebo bílého pelikána nad hnízdem se třemi mláďaty, které krmí a působí přitom dojmem, že si zobákem dokrvava rozdráá hruď. Podle legendy živí svá mláďata vlastní krví. Je ale známo, že pelikáni krmí mláďata rybami, které přinášejí v pružném hrdelním vaku. Mláďata strkají hlavy rodičům hluboko do jícnu, ti si zapřou zobák o hruď a své bílé peří tak potřísní krví. Pelikána mají u nás na vlajkách celkem tři obce. Bílého pelikána na zeleném poli si zvolila obec Vilémov na Olomoucku, kam se dostal z původní pečeti, stejně jako u městské části Opavy – Suché Lazce, kde je zobrazen na poli modrém. Vlajku a znak pro obec Holetín v okrese Chrudim (viz

obr. 20) navrhl K. B. Venzara, figura pelikána byla též převzata z pečeti vzniklé podle tradice jako symbol místní tvrze, poskytující v neklidných dobách útočiště obyvatelům přilehlých tří dvorů.

Na dvou našich obecních vlajkách se objevili papoušci, jejich druh však nelze určit. Obec Přeňov v okrese Tábor (viz obr. 21) nese na vlajce od M. J. V. Pavlů žlutého papouška zobajícího do jablka, které obratně přidržuje pravou nohou. Figura byla převzata z rodového erbu Přeňovských z Kvasejovic, kteří v 16. stol. obec vlastnili. Druhého papouška, pro změnu zeleného, nese vlajka obce Polepy v okrese Kolín, kterou v r. 2001 navrhl M. Fiala. Kupodivu jde též o mluvící figuru, protože na obecním znaku, z kterého vlajka vychází, papoušek sedí nebo spíše je přilepen na zlaté polepené zelené větvi, zatímco na vlajce byla figura zjednodušená a zvýrazněna odebráním větve s lepem.

V příštím pokračování se budeme věnovat nejrůznějším ve vodě žijícím tvorům.

16 Havran polní (*Corvus frugilegus*) na vlajce Horního Města v okrese Bruntál, udělené v r. 2001

17 Skřivani polní (*Alauda arvensis*) na vlajce obce Malé Hradisko, okres Prostějov, udělené v r. 2002

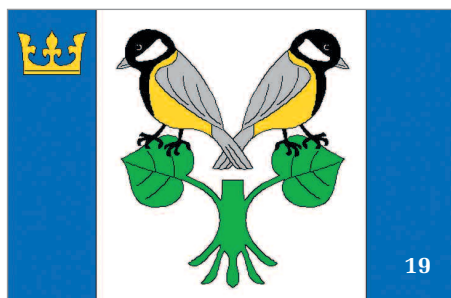
18 Vlaštovka se čtyřlístkem na vlajce Libavského Údolí, okres Sokolov. Byla udělena v r. 2004

19 Sýkora koňadry (*Parus major*) na vlajce obce Sýkořice, okres Rakovník, udělené v r. 2010

20 Pelikán s mláďaty. Vlajka obce Holetín, okres Chrudim, udělená v r. 2005

21 Vlajka s papouškem obce Přeňov v okrese Tábor, udělená v r. 2007.

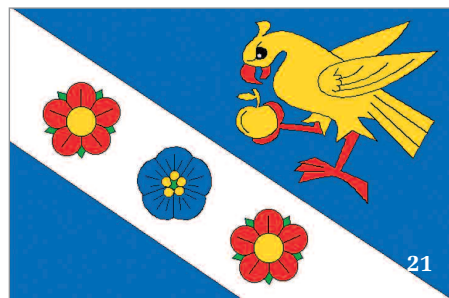
Obr. z archivu autora a databáze www.psp.cz.rekoslog

19

20

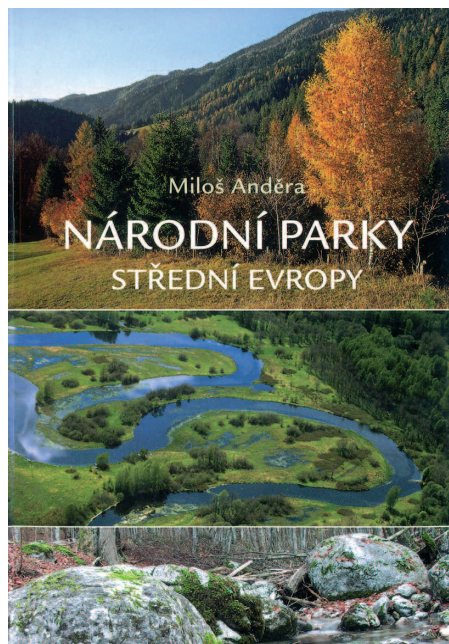
21

Miloš Anděra: Národní parky střední Evropy

Kniha podává ucelený přehled o všech národních parcích 6 středoevropských zemí – České republiky, Slovenska, Polska, Maďarska, Rakouska a Slovinska. Její koncepce vychází z předchozí rozsáhlejší encyklopedie Národní parky Evropy (2008). Úvod ke každé zemi obsahuje charakteristiku přírodních poměrů, rozsah chráněných území a výčet národních parků (s mapou) existujících do konce r. 2010. U každého parku je uveden jeho český i originální název, základní údaje, jako datum založení, rozloha, adresa správy, výčet informačních středisek, webová adresa a logo parku. Vlastní text podává stručný nástin přírod-

ních poměrů se zdůrazněním charakteristických fenoménů pro dané území, významných druhů rostlin a živočichů. Následují informace o hlavních přístupových trasách a případně o kulturně-historických památkách v parku a okolí. Množství fotografií doplňují jednoduché mapy.

Novinkou jsou GPS souřadnice významných bodů, umožňující snadnější orientaci při cestách do parku. Symboly uvádějí další okolnosti (např. Biosférická rezervace UNESCO, Ramsarská konvence). Orientaci v knize usnadňuje rejstřík geografických a místních názvů zmiňovaných v textu. Objednat lze na: buriankova@slovart.cz

Slovart 2011, 191 str.
Doporučená cena 499 Kč